

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

III. ÚS 427/2023-14

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Roberta Šorla a sudcov Ivana Fiačana a Martina Vernarského (sudca spravodajca) v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa [REDACTED], [REDACTED], zastúpeného JUDr. Elenou Lalíkovou, advokátkou, Podbrezovská 34, Bratislava, proti uzneseniu Najvyššieho správneho súdu Slovenskej republiky č. k. 31 D 1/2021 z 29. marca 2022 takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Sťažovateľ sa ústavnou sťažnosťou doručenou Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) 27. júna 2022 domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva vlastníť majetok podľa čl. 20 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), základného práva na prístup k voleným a iným verejným funkciám podľa čl. 30 ods. 4 ústavy, základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a základného práva na zákonného sudcu podľa čl. 48 ods. 1 ústavy v spojení s čl. 1 ods. 1 a čl. 2 ods. 2 ústavy, ako aj práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“), zákazu diskriminácie podľa čl. 14 dohovoru, zákazu zneužitia práva podľa čl. 17 dohovoru a práva na ochranu majetku podľa čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dodatkový protokol“) rozhodnutím Najvyššieho správneho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší správny súd“) označeným v záhlaví tohto uznesenia. Navrhuje napadnuté uznesenie zrušiť a vec vrátiť najvyššiemu správne súdu na ďalšie konanie. Žiada mu priznať finančné zadosťučinenie 50 000 eur a náhradu trov konania.

2. Ústavná sťažnosť sťažovateľa napadla v zmysle Rozvrhu práce Ústavného súdu Slovenskej republiky na obdobie od 1. januára 2022 do 31. decembra 2022 III. senátu ústavného súdu, ktorého členom pre konanie a rozhodovanie v tejto veci mal byť aj sudca Peter Straka. Sudca Peter Straka oznámil dôvody jeho možného vylúčenia z výkonu sudcovskej funkcie v tejto veci. Po posúdení všetkých okolností v predmetnej veci dospel ústavný súd k záveru, že sú splnené zákonné podmienky podľa § 49 ods. 1 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky

a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) na vylúčenie sudcu ústavného súdu z prejednávania a rozhodovania v danej veci, pretože členka disciplinárneho senátu najvyššieho správneho súdu, ktorý rozhodol vo veci sťažovateľa, je externou poradkyňou sudcu ústavného súdu Petra Straku. Na základe uvedeného ústavný súd uznesením č. k. IV. ÚS 394/2023-5 z 10. augusta 2023 rozhodol o vylúčení sudcu Petra Straku z konania a rozhodovania v tejto veci. V zmysle čl. III ods. 1 písm. a) Rozvrhu práce Ústavného súdu Slovenskej republiky na obdobie od 1. januára 2023 do 31. decembra 2023 ústavnú sťažnosť sťažovateľa prejedná a rozhodne III. senát ústavného súdu v zložení uvedenom v záhlaví tohto uznesenia.

II.

Skutkové východiská

3. Disciplinárny senát Súdnej rady Slovenskej republiky rozhodnutím č. k. 3 Ds 7/2015 z 28. januára 2020 (ďalej len „rozhodnutie disciplinárneho senátu“) zastavil disciplinárne konanie vedené proti sťažovateľovi pre závažné disciplinárne previnenie podľa § 116 ods. 2 písm. f) zákona č. 385/2000 Z. z. o sudcoch a prísediacich a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení účinnom v danom čase (ďalej len „zákon o sudcoch a prísediacich“). Vychádzal pritom z oznámenia Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky, že sťažovateľovi ako disciplinárne obvinenému uplynutím 31. decembra 2019 zanikla funkcia sudcu (funkcia sudcu Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, pozn.) podľa § 19 zákona o sudcoch a prísediacich v znení účinnom od 15. októbra 2019. Dôvodom bolo, že sťažovateľ prejavil súhlas s kandidatúrou na kandidátnej listine politickej strany ■■■■■ vo voľbách do Národnej rady Slovenskej republiky (ďalej aj „národná rada“) konaných v roku 2020.

4. Proti rozhodnutiu disciplinárneho senátu podal sťažovateľ odvolanie, v ktorom navrhol, aby odvolací disciplinárny senát predmetné rozhodnutie zrušil a prerušil konanie alebo vec vrátil disciplinárnemu senátu.

5. Kompetencia rozhodovať o disciplinárnej zodpovednosti sudcov, prokurátorov a iných zákonom určených osôb bola s účinnosťou od 1. decembra 2021 zverená disciplinárnym senátom najvyššieho správneho súdu [§ 3 zákona č. 432/2021 Z. z. o disciplinárnom poriadku Najvyššieho správneho súdu Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov (disciplinárny súdny poriadok) (ďalej aj „DSP“ alebo „disciplinárny súdny poriadok“)].

6. Najvyšší správny súd napadnutým uznesením (v bode I výroku) zamietol návrh sťažovateľa na prerušenie disciplinárneho konania a podanie návrhu ústavnému súdu podľa čl. 125 ústavy a zároveň (v bode II výroku) zmenil rozhodnutie disciplinárneho senátu tak, že podľa § 27 ods. 5 disciplinárneho súdneho poriadku disciplinárne konanie prerušil.

7. K námietke sťažovateľa, že nebol podaný návrh ústavnému súdu podľa čl. 125 ústavy, uviedol, že možnosť podať takýto návrh zo strany disciplinárneho senátu je obmedzený a je prípustný len vtedy, ak ide o právny predpis, ktorý je rozhodujúci pre rozhodovanie o vine a treste. Poukázal na to, že v danej veci však o takýto prípad nešlo (sťažovateľ žiadal podať návrh o vyslovení nesúladu ustanovenia zákona upravujúceho osobný status disciplinárne obvineného, teda jeho postavenie sudcu, pozn.). Tiež poukázal na aktuálnu judikatúru ústavného súdu (PL. ÚS 5/2021 a PL. ÚS 3/2022), ktorá vychádza z úzko chápanej podmienky prejudiciality, teda použiteľnosti

napadnutej právnej úpravy v konaní pred súdom. V tejto súvislosti uviedol, že účinky § 19 zákona o sudcoch a prísediacich v znení účinnom od 15. októbra 2019 už vo vzťahu k sťažovateľovi nastali, tento za účinnosti tohto zákona účinne urobil vyhlásenie, s ktorým predmetné zákonné ustanovenie spájalo účinky vzdania sa funkcie sudcu, Štátna komisia pre voľby a kontrolu financovania politických strán (ďalej len „štátna komisia pre voľby“) toto vyhlásenie predložila prezidentovi, na základe toho funkcia sudcu sťažovateľovi zanikla posledným dňom kalendárneho mesiaca (teda 31. decembra 2019, pozn.), keď bolo predmetné vyhlásenie prezidentovi doručené. Preto ak by aj došlo k derogácii predmetného ustanovenia zákona o sudcoch a prísediacich, mala by účinky len do budúcnosti a nedotkla by sa účinkov, ktoré už vo vzťahu k sťažovateľovi nastali.

8. Svoje závery založil argumentačne na tom, že poukázal na § 19 zákona o sudcoch a prísediacich v znení účinnom od 15. októbra 2019, podľa ktorého sa sudca môže funkcie sudcu vzdať písomným oznámením prezidentovi. Funkcia sudcu v takom prípade zaniká uplynutím kalendárneho mesiaca, v ktorom bolo písomné oznámenie o vzdaní sa funkcie doručené prezidentovi. Za vzdanie sa funkcie sudcu sa považuje aj podpísanie vyhlásenia, v ktorom sudca vyjadří súhlas so svojou kandidatúrou na kandidátnej listine politickej strany alebo politického hnutia vo voľbách do národnej rady a vo voľbách do Európskeho parlamentu podľa osobitného predpisu. V prípade podľa predchádzajúcej vety je štátna komisia pre voľby podľa osobitného predpisu povinná doručiť prezidentovi kópiu vyhlásenia sudcu, v ktorom sudca vyjadří súhlas so svojou kandidatúrou na kandidátnej listine politickej strany alebo politického hnutia vo voľbách do národnej rady alebo vo voľbách do Európskeho parlamentu podľa osobitného predpisu do piatich dní odo dňa, keď jej bola doručená kandidátna listina, ktorej prílohou podľa osobitného predpisu je takéto vyhlásenie sudcu; vyhlásenie môže prezidentovi doručiť aj dotknutý sudca bez toho, aby tým bola dotknutá povinnosť štátnej komisie pre voľby podľa tejto vety; doručenie vyhlásenia sudcu prezidentovi štátnou komisiou pre voľby alebo dotknutým sudcom podľa tejto vety sa považuje za doručenie vzdania sa funkcie sudcu prezidentovi pre účely prvej vety. Najvyšší správny súd konštatoval, že vyhlásenie sťažovateľa (ktoré bolo ním podpísané ešte 7. októbra 2019, teda v čase, keď nielenže neboli voľby do národnej rady vyhlásené, ale politické strany a politické hnutia ani nemohli podávať kandidátne listiny, pozn.) bolo štátnej komisii pre voľby predložené po 15. októbri 2019 (teda až v dobe účinnosti už novelizovaného znenia zákona o sudcoch a prísediacich, pozn.). Zároveň poukázal na to, že sťažovateľ po nadobudnutí účinnosti predmetnej novely mohol až do okamihu, keď bolo jeho vyhlásenie použité ako príloha kandidátnej listiny, urobiť viaceré opatrenia, aby toto jeho vyhlásenie nenaplnilo svoj účel. Pretože tak neurobil, v čase predloženia svojho vyhlásenia štátnej komisii pre voľby vedel o následkoch tohto predloženia, teda že s jeho predložením je spojený zánik funkcie sudcu, a musel byť s týmito následkami uzrozmenný. Konštatoval správnosť výkladu v tom smere, že rozhodujúcim je okamih doručenia vyhlásenia štátnej komisii pre voľby, a nie dátum uvedený v predmetnom vyhlásení sťažovateľa. Poukázal tiež na to, že k predloženiu nesporne došlo až po vyhlásení volieb do národnej rady (5. novembra 2019, pozn.), a teda aj po 15. októbri 2019. Najvyšší správny súd zároveň poukázal aj na závery uvedené v uznesení ústavného súdu č. k. II. ÚS 349/2021-25 zo 6. júla 2021, v ktorom ústavný súd (okrem iného) uviedol, že právny účinok prejavu vôle sudcu kandidovať vo voľbách nastáva až predložením vyhlásenia štátnej komisii pre voľby.

9. Zmenu rozhodnutia disciplinárneho senátu v tom smere, že podľa § 27 ods. 5 DSP disciplinárne konanie prerušil (oproti pôvodnému výroku o jeho zastavení, pozn.), najvyšší správny súd odôvodnil tým, že podľa § 27 ods. 5 DSP (podľa ktorého ustanovení sa muselo postupovať pri rozhodovaní o odvolaní sťažovateľa, pozn.) sa disciplinárne konanie prerušuje okrem iného vtedy, ak disciplinárne obvinenému zanikla funkcia sudcu vzdaním sa. Účinnosťou tohto ustanovenia (od 1. decembra 2021, pozn.) sa pôvodná absolútna prekážka disciplinárneho konania zmenila na prekážku relatívnu.

II.

Argumentácia sťažovateľa

10. Sťažovateľ v ústavnej sťažnosti namieta, že napadnuté uznesenie je neústavné a arbitrárne. Nesúhlasí s tým, že najvyšší správny súd jeho vec meritorne neprejednal a nerozhodol o nej. Argumentuje, že funkcia sudcu mu nezanikla fikciou, ako je to uvedené v napadnutom uznesení, ale výkon funkcie sudcu má prerušený v zmysle rozhodnutia ministra spravodlivosti Slovenskej republiky z 28. novembra 2019 z dôvodu nástupu na starobný dôchodok (od 1. decembra 2019, pozn.). Poukázal na to, že do dňa podania ústavnej sťažnosti mu nebolo doručené žiadne rozhodnutie či oznámenie príslušného orgánu verejnej moci o zániku jeho funkcie sudcu. Ďalej uviedol, že súhlas s jeho kandidatúrou na kandidátnej listine politickej strany [REDAKOVANÉ] v parlamentných voľbách konaných 29. februára 2020 dal ešte 7. októbra 2019, teda v čase, keď uvedená právna úprava vzdania sa funkcie sudcu neexistovala (účinnosť nadobudla až 15. októbra 2019, pozn.), čo však najvyšší správny súd vo svojom rozhodnutí nesprávne právne posúdil. Je toho názoru, že novelizované znenie § 19 zákona o sudcoch a prísediacich je neústavné a bolo namierené cielene proti nemu. Preto s poukazom na § 4 DSP (podľa ktorého ak tento zákon neustanovuje inak a ak to povaha veci nevyklučuje, na disciplinárne konanie sa primerane použijú ustanovenia Trestného poriadku o základných zásadách trestného konania, spoločnom konaní, vylúčení súdu a iných osôb o obhajcovi, úkonoch trestného konania, dokazovaní, rozhodnutiach súdu, hlavnom pojednávaní, odvolaní, dohode o uznaní viny a prijatí trestu, obnove konania a o trovách trestného konania, pozn.) sťažovateľ tiež namieta, že v súvislosti s jeho vecou najvyšší správny súd neprerušil disciplinárne konanie na účel podania návrhu na začatie konania ústavnému súdu podľa čl. 125 ods. 1 písm. a) ústavy o súlade § 19 zákona o sudcoch a prísediacich s ústavou (najmä v súvislosti s ním namietaným porušením práva na prístup k voleným a iným verejným funkciám podľa čl. 30 ods. 4 ústavy, pozn.). To malo podľa sťažovateľa za následok porušenie jeho základných práv zaručených čl. 46 ods. 1 a čl. 48 ods. 1 ústavy, ako aj jeho práva zaručeného čl. 6 ods. 1 dohovoru.

III.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

11. Podstatou ústavnej sťažnosti je namietané porušenie základného práva vlastníť majetok podľa čl. 20 ústavy, základného práva na prístup k voleným a iným verejným funkciám podľa čl. 30 ods. 4 ústavy, základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, základného práva na zákonného sudcu podľa čl. 48 ods. 1 ústavy v spojení s čl. 1 ods. 1 a čl. 2 ods. 2 ústavy, ako aj práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, zákazu diskriminácie podľa čl. 14 dohovoru, zákazu zneužitia práva podľa čl. 17 dohovoru a práva na ochranu majetku podľa čl. 1 dodatkového protokolu napadnutým uznesením najvyššieho správneho súdu o prerušení

disciplinárneho konania vedeného proti sťažovateľovi, ktoré sťažovateľ považuje za neústavné a arbitrárne.

III.1. K namietanému porušeniu základných práv sťažovateľa podľa čl. 20, čl. 30 ods. 4, čl. 46 ods. 1 a čl. 48 ods. 1 ústavy napadnutým uznesením najvyššieho správneho súdu:

12. Ústavný súd ako nezávislý súdny orgán ochrany ústavnosti (čl. 124 ústavy) nie je opravnou inštanciou všeobecných súdov, vo svojej rozhodovacej činnosti uprednostňuje materiálne poňatie právneho štátu, ktoré spočíva okrem iného na interpretácii právnych predpisov z hľadiska ich účelu a zmyslu, pričom pri riešení (rozhodovaní) konkrétnych prípadov sa nesmie opomínať, že prijaté riešenie (rozhodnutie) musí byť akceptovateľné aj z hľadiska všeobecne ponímanej spravodlivosti. O svojvôli (arbitrárnosti) pri výklade a aplikácii zákonného predpisu všeobecným súdom by bolo možné uvažovať len v prípade, ak by sa tento natoľko odchýlil od znenia príslušných ustanovení, že by zásadne poprel ich účel a význam (II. ÚS 567/2022).

13. Podstata práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy spočíva v tom, že každý sa môže domáhať ochrany svojich práv na súde. Tomuto oprávneniu zodpovedá povinnosť súdu nezávisle a nestranne vo veci konať tak, aby bola právu, ktorého porušenie sa namieta, poskytnutá ochrana v medziach zákonov, ktoré tento článok ústavy o základnom práve na súdnu ochranu vykonávajú (čl. 46 ods. 4 ústavy v spojení s čl. 51 ústavy). Do obsahu základného práva na súdnu a inú právnu ochranu patrí aj právo každého na to, aby sa v jeho veci rozhodovalo podľa relevantnej právnej normy, ktorá môže mať základ v platnom právnom poriadku Slovenskej republiky alebo v takých medzinárodných zmluvách, ktoré Slovenská republika ratifikovala, a boli vyhlásené spôsobom, ktorý predpisuje zákon. Súčasne má každý právo na to, aby sa v jeho veci vykonal ústavne súladný výklad aplikovanej právnej normy, ktorý predpokladá použitie ústavne súladne interpretovanej platnej a účinnej normy na zistený stav veci (III. ÚS 305/2019).

14. Z judikatúry ústavného súdu tiež vyplýva, že neodmysliteľnou súčasťou obsahu základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy je aj právo účastníka konania na také odôvodnenie súdneho rozhodnutia, ktoré jasne a zrozumiteľne dáva odpovede na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany, t. j. s uplatnením nárokov a obranou proti takému uplatneniu. Súd však nemusí dať odpoveď na všetky otázky nastolené účastníkom konania, ale len na tie, ktoré majú pre vec podstatný význam, prípadne dostatočne objasňujú skutkový a právny základ rozhodnutia (m. m. I. ÚS 167/2020). Odôvodnenie rozhodnutia všeobecného súdu, ktoré stručne a jasne objasní skutkový a právny základ rozhodnutia, postačuje na záver o tom, že z tohto aspektu je plne realizované základné právo účastníka na spravodlivý proces (III. ÚS 57/2019). Splnenie povinnosti odôvodniť rozhodnutie je preto vždy posudzované so zreteľom na konkrétny prípad (napr. Georgidias v. Grécko z 29. 5. 1997, Recueil III/1997).

15. Účelom disciplinárneho konania je posúdiť a rozhodnúť o disciplinárnej zodpovednosti osoby, voči ktorej je disciplinárne konanie vedené (§ 2 ods. 1 DSP).

16. Ústavný súd pokladá za potrebné vyjadriť sa najprv k námietke sťažovateľa, že najvyšší správny súd nepodal návrh na začatie konania podľa čl. 125 ods. 1 písm. a) ústavy o súlade § 19 zákona o sudcoch a príseďiacich s ústavou (bod I výroku napadnutého uznesenia, pozn.). V tejto súvislosti treba konštatovať, že najvyšší správny súd je síce oprávneným subjektom na podanie návrhu na konanie o súlade právnych predpisov [čl. 130 ods. 1, písm. d) ústavy], no podľa čl. 144

ods. 2 ústavy tak urobí vtedy, ak sa súd domnieva, že iný všeobecne záväzný právny predpis, jeho časť alebo jeho jednotlivé ustanovenie, ktoré sa týka prejednávanej veci, odporuje ústave, ústavnému zákonu, medzinárodnej zmluve podľa čl. 7 ods. 5 alebo zákonu. To znamená, že súd nie je povinný konanie prerušiť a podať návrh na ústavný súd len preto, že o to účastník konania žiada. Najvyšší správny súd zároveň svoje rozhodnutie v tejto časti v bodoch 9 až 12 napadnutého uznesenia náležite odôvodnil a ústavný súd takýto jeho postup spolu s odôvodnením považuje za ústavne akceptovateľný.

17. K druhému napadnutému výroku ústavný súd uvádza, že disciplinárny súdny poriadok upravuje prerušenie disciplinárneho konania v § 27, pričom rozoznáva obligatórne a fakultatívne prerušenie disciplinárneho konania. Jedným z obligatórnych dôvodov prerušenia disciplinárneho konania je skutočnosť, že disciplinárne obvinenému zanikla funkcia vzdaním sa alebo ak bol odvolaný na vlastnú žiadosť s tým, že v disciplinárnom konaní sa pokračuje, ak bol disciplinárne obvinený opätovne vymenovaný do funkcie (§ 27 ods. 5 DSP). To znamená, že pokiaľ najvyšší správny súd, resp. disciplinárny senát rozhodujúci o odvolaní proti disciplinárnemu rozhodnutiu doterajšieho disciplinárneho orgánu, zistí dôvod na prerušenie konania podľa § 27 ods. 5 DSP, je povinný tak urobiť, rovnako ako je povinný pokračovať v konaní, ak bol disciplinárne obvinený opätovne vymenovaný do funkcie. Citované zákonné ustanovenie neumožňuje disciplinárnemu senátu pokračovať v disciplinárnom konaní (na rozdiel od právnej úpravy v § 27 ods. 6 DSP v prípade prerušenia výkonu funkcie sudcu, prokurátora, súdneho exekútora alebo prerušení výkonu notárskeho úradu, pozn.). Nevykonávanie procesných úkonov disciplinárnym senátom počas prerušenia disciplinárneho konania neobmedzuje disciplinárne obvineného, aby sa na účel ochrany svojich ohrozených alebo porušených práv a právom chránených záujmov obrátil na súd (§ 137 Civilného sporového poriadku).

18. Vzhľadom na procesný charakter napadnutého uznesenia ústavný súd zdôrazňuje, že ústavné súdnictvo je vybudované predovšetkým na zásade preskúmania právoplatne skončených vecí (III. ÚS 421/2016, III. ÚS 855/2016). Súčasťou stabilizovanej judikatúry ústavného súdu je aj právny názor, že základné právo na súdnu ochranu „je výsledkové“, čo znamená, že mu musí zodpovedať proces ako celok, a skutočnosť, či napadnuté konanie ako celok bude spravodlivé, závisí od pokračujúceho konania a rozhodnutia všeobecných súdov (m. m. III. ÚS 33/04, IV. ÚS 163/05, II. ÚS 307/06, II. ÚS 155/08).

19. Ústavný súd poukazuje na to, že v predmetnej veci nie je sporné, že sťažovateľ dal 7. októbra 2019 súhlas so svojou kandidatúrou na kandidátnej listine politickej strany [REDAKOVANÉ] vo voľbách do Národnej rady Slovenskej republiky konaných 29. februára 2020, ako aj to, že predmetné vyhlásenie bolo doručené štátnej komisii pre voľby 1. decembra 2019 a (jeho kópia) prezidentke 6. decembra 2019.

20. Vo vzťahu k sťažovateľovej námietke protiústavnosti § 19 zákona o sudcoch a prísediacich účinného od 15. októbra 2019 ústavný súd už vo svojom uznesení č. k. II. ÚS 349/2021-25 zo 6. júla 2021 (na ktoré poukázal aj najvyšší správny súd, pozn.) uviedol, že týmito argumentmi sa v konaní podľa čl. 127 ústavy nemôže zaoberať, pretože „*vychádza z prezumpcie ústavnosti § 19 zákona o sudcoch. Prezumpcia ústavnosti zákona platí dovtedy, kým ústavný súd túto domnienku vo svojom rozhodnutí nevyvráti, a to v konaní o súlade právnych predpisov podľa čl. 125 ústavy.*“.

21. Ústavný súd tak ani v tejto veci (obdobne ako vo veci II. ÚS 567/2022, pozn.) nevidí žiaden dôvod, aby sa od názoru vysloveného vo svojom predchádzajúcom rozhodnutí odchyľil, a to napriek tomu, že kompetencia rozhodovať o disciplinárnej zodpovednosti sudcov, prokurátorov a iných zákonom určených osôb bola s účinnosťou od 1. decembra 2021 zverená disciplinárnym senátom najvyššieho správneho súdu.

22. Naplnením hypotézy právnej normy obsiahnutej v § 19 zákona o sudcoch a prísediacich dochádza k zániku funkcie sudcu priamo zo zákona. Ak by teda sťažovateľ podpísané vyhlásenie neodovzdal štátnej komisii pre voľby, resp. ak by ho táto neodovzdala prezidentke, účinky predpokladané § 19 zákona o sudcoch a prísediacich by nenastali, a to bez ohľadu na to, že by bolo vyhlásenie podpísané kandidujúcou osobou.

23. Na základe toho je preto možné uzavrieť, že nejde o typické súdne konanie s dvoma účastníkmi konania stojacimi oproti sebe, kde by vyhovujúci nález nevyhnutne mal negatívny dopad aspoň na jedného z nich, nepôjde dokonca ani o konanie ako také. O zániku funkcie nikto nerozhodne, a preto jediným subjektom, vo vzťahu ku ktorému by malo zmysel posudzovanie princípu právnej istoty, je sťažovateľ, ktorý však protiústavnosť § 19 zákona o sudcoch a prísediacich sám namieta. Otázkou konfliktu právnej istoty a požiadavky na účinné presadenie ústavnosti by preto v tomto prípade bolo potrebné posudzovať v prospech presadzovania ústavnosti, a najmä v prospech ochrany základných práv a slobôd (obdobne vo veci II. ÚS 567/2022, pozn.).

24. Po preskúmaní napadnutého uznesenia najvyššieho správneho súdu a dôvodov v ňom uvedených, na ktorých najvyšší správny súd v danom prípade založil svoj záver o prerušení disciplinárneho konania vedeného proti sťažovateľovi, ústavný súd dospel k záveru, že ho nie je možné označiť za arbitrárne v tom zmysle, že by uvedené argumenty boli zjavne nelogické s prihliadnutím na zistený skutkový stav, resp. ústavne neudržateľné, alebo že by napadnuté uznesenie nereflektovalo na podstatné skutočnosti dôležité pre riadne zistenie stavu veci a jeho rozhodnutie. Najvyšší správny súd postupoval v medziach svojej právomoci, pričom sa nedopustil takého výkladu a aplikácie príslušnej zákonnej právnej úpravy (zákona o sudcoch a prísediacich a disciplinárneho súdneho poriadku, pozn.), ktorými by poprel ich účel a význam.

25. Zároveň ústavný súd pripomína, že ani skutočnosť, že sa sťažovateľ s názorom všeobecného súdu nestotožňuje, nepostačuje sama osebe na prijatie záveru o zjavnej neopodstatnenosti alebo arbitrárnosti napadnutého uznesenia. Aj stabilná rozhodovacia činnosť ústavného súdu rešpektuje názor, podľa ktorého nemožno právo na súdnu ochranu stotožňovať s procesným úspechom, z čoho vyplýva, že všeobecný súd nemusí rozhodovať v súlade so skutkovým a právnym názorom účastníkov konania vrátane ich dôvodov a námietok (I. ÚS 1/2020, I. ÚS 113/2022).

26. V kontexte s uvedenými skutočnosťami ani námietka sťažovateľa o porušení jeho základného práva vlastníť majetok (čl. 20 ústavy), základného práva na prístup k voleným a iným verejným funkciám (čl. 30 ods. 4 ústavy) a základného práva na zákonného sudcu (čl. 48 ods. 1 ústavy), ktoré spája s prijatím (podľa názoru sťažovateľa protiústavného) právneho predpisu, t. j. zákona č. 282/2019 Z. z., ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 385/2000 Z. z. o sudcoch a prísediacich a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov a ktorým sa menia a dopĺňajú niektoré zákony, nie je spôsobilá spochybniť ústavnú udržateľnosť napadnutého uznesenia.

27. Na základe uvedeného preto ústavný súd ústavnú sťažnosť sťažovateľa v tejto časti odmietol ako zjavne neopodstatnenú podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“).

III.2. K namietanému porušeniu práv podľa čl. 6 ods. 1, čl. 14 a čl. 17 dohovoru, ako aj práva podľa čl. 1 dodatkového protokolu napadnutým uznesením najvyššieho správneho súdu:

28. Sťažovateľ v ústavnej sťažnosti nekonkretizoval, v čom spočívalo disciplinárne previnenie, ktoré mu bolo kladené za vinu, a už vôbec netvrdil, že pre rovnaký skutok bolo voči jeho osobe vedené trestné stíhanie, resp. že takýto skutok bol kvalifikovaný ako trestný čin podľa vnútroštátneho práva (t. j. Trestného zákona, pozn.).

29. Podľa čl. 6 ods. 1 prvej vety dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch alebo o oprávnenosti akéhokoľvek trestného obvinenia proti nemu. V rámci tzv. Engelových kritérií, ktorými sú právna kvalifikácia porušenia vo vnútroštátnom práve, povaha deliktu a povaha a stupeň prísnosti sankcie, ktorá hrozí dotknutej fyzickej osobe (bližšie pozri rozsudok Európskeho súdu pre ľudské práva vo veci Engel a iní proti Holandsku z 8. 6. 1976), citovaný článok dohovoru nie je aplikovateľný na vec sťažovateľa. To isté platí aj vo vzťahu k čl. 14 a čl. 17 dohovoru a čl. 1 dodatkového protokolu. Preto ústavnú sťažnosť sťažovateľa aj v tejto časti ústavný súd odmietol podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnenú.

III.3. K namietanému porušeniu práv podľa čl. 1 ods. 1 a čl. 2 ods. 2 ústavy napadnutým uznesením najvyššieho správneho súdu:

30. Pokiaľ ide o namietané porušenie čl. 1 ods. 1 a čl. 2 ods. 2 ústavy, ústavný súd konštatuje, že uvedené články ústavy sú formulované všeobecne a neupravujú žiadne konkrétne základné práva, preto vyslovenie ich porušenia prichádza do úvahy len v súvislosti s porušením iného základného práva. Sťažovateľ porušenie uvedených článkov ústavy spájal primárne s porušením základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, resp. aj základného práva na zákonného sudcu podľa čl. 48 ods. 1 ústavy, k čomu však nedošlo a vo vzťahu ku ktorým bola ústavná sťažnosť odmietnutá ako zjavne neopodstatnená. S poukazom na uvedené bolo preto potrebné ústavnú sťažnosť aj v tejto časti odmietnuť podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde pre jej zjavnú neopodstatnenosť.

31. Keďže ústavný súd ústavnú sťažnosť odmietol ako celok, bolo už bez právneho významu zaoberať sa ďalšími návrhmi sťažovateľa uvedenými v jej petite.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 7. septembra 2023

Robert Šorl
predseda senátu